

	Силабус навчальної дисципліни «Оподаткування фінансово-кредитних установ» Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти Освітньо-професійна програма «Податкове консультування» Рік навчання: 4, семестр: 8 Кількість кредитів: 4 (120 год.) Мова викладання: українська Підсумковий контроль – диференційований залік Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття, індивідуально-консультаційна, самостійна робота
--	--

Викладач курсу	Ізмайлов Ярослав Олексійович
E-mail	
Електронна версія курсу	https://moodle.dpu.edu.ua/course/view.php?id=1866
Консультації	<i>Онлайн-консультації за попередньою домовленістю</i> <i>e-mail: kafedra_podatky@ukr.net</i>

1. Коротка анотація курсу.

Одним з основних важелів впливу на функціонування фінансово-кредитних установ є система оподаткування, яка крім своєї звичайної фіскальної функції, покликана направляти їх діяльність в русло суспільних інтересів. Разом з тим сформувавши ефективну систему оподаткування фінансово-кредитних установ – дуже складне завдання. Це, зокрема, пояснюється особливою роллю фінансово-кредитних інститутів в сучасній економіці, специфікою основного виду банківської продукції – фінансових послуг, можливістю застосування по відношенню до них способів оподаткування.

Навчальна дисципліна «Оподаткування фінансово-кредитних установ» розкриває сутність об'єктів, які належать до фінансово-кредитних установ: банки, лізингові та факторингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, кредитні спілки, ломбарди, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг. Від того, наскільки раціонально організована банківська система, наскільки вона відповідає економічній політиці держави, етапу розвитку економіки, залежить ефективність руху фінансових ресурсів і, в свою чергу, розвиток економіки.

Мета викладання навчальної дисципліни «Оподаткування фінансово-кредитних установ» – формування у студентів знань з питань устрою, структури, закономірностей та особливостей функціонування фінансово-кредитних установ і специфіки оподаткування їх діяльності.

Завдання навчальної дисципліни: забезпечити засвоєння кожним студентом основних положень щодо: структури фінансово-кредитної системи; суті, призначення і ролі кожної з фінансово-кредитних установ в економічному розвитку суспільства; особливостей системи оподаткування їх діяльності; визначення об'єкта обкладання податками та розрахунку сум податків, і обов'язкових платежів, сплачених фінансово-кредитними установами до бюджету та позабюджетних цільових фондів.

2. Формат курсу – очне та змішане навчання

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій обліку, аналізу, аудиту, звітності, податкового контролю та оподаткування.

4. Результати навчання

Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

Вміти виконувати функції суб'єктів податкової справи, володіючи методичним інструментарієм та прийомами виявлення і протидії порушенням податкового законодавства.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна)
Лекції	22
Семінарські заняття	18
Індивідуально-консультативна робота	2
Самостійна робота	78

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення.

7. Політика курсу визначається Кодексом академічної доброчесності <https://surl.li/dnbfi>, Положенням про академічну доброчесність <http://surl.li/dnbfn>, Положенням про вирішення конфліктних ситуацій <http://surl.li/dstqu> та Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності ДПУ <http://surl.li/dstqz>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з

Університету; позбавлення академічної стипендії; відрядження з Університету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – у межах 30% від звичайної оцінки. Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ гуманітарних наук за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим.

8. Схема дисципліни

Годи-ни, лекція/ семінар (денна, заочна)	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість Балів)
4/2/7	<p>Тема 1. Банківські установи: організаційно-правові основи формування та здійснення фінансово-господарської діяльності</p> <p>1. Характеристика банківської системи України та процес її створення і становлення.</p> <p>2. Національний банк України, його основні задачі і функції, характеристика фінансово-господарської діяльності та механізм оподаткування.</p> <p>3. Комерційні банки, їх призначення і види, основні операції та особливості оподаткування.</p> <p>4. Законодавчі та нормативні вимоги щодо здійснення банківської діяльності в Україні.</p> <p>5. Правові засади регулювання банківської діяльності.</p>	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота тести, презентація, доповідь	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	3
2/1/9	<p>Тема 2. Небанківські кредитні інститути: загальна характеристика та особливості оподаткування</p> <p>1. Місце роль небанківських кредитних інститутів у фінансово-економічній системі України. їх основні завдання і функції.</p> <p>2. Лізингові компанії, характеристика їх діяльності та організаційно-правові основи оподаткування.</p> <p>3. Факторингові компанії, їх призначення і загальна характеристика їх діяльності та оподаткування.</p> <p>4. Організаційно-правові основи і специфіка фінансової діяльності та оподаткування кредитних спілок.</p>	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота тести, презентація, доповідь	Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.	3

2/2/7	<p>Тема 3. Контрактні фінансові установи: загальна характеристика та особливості оподаткування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика контрактних фінансових установ. 2. Організаційно-правові засади та практика здійснення страхової діяльності в Україні. 3. Організаційно-правові та економічні умови діяльності інститутів спільного інвестування та інших професійних учасників ринку цінних паперів в Україні. 4. Функціональний механізм та фінансово-господарська діяльність ломбардів. 5. Специфіка та організаційно-правове регулювання благодійництва та фінансово-господарської діяльності благодійних організацій. 6. Проблеми та економічні умови фінансової діяльності благодійних організацій. 	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.	3
2/2/8	<p>Тема 4. Банк як специфічний суб'єкт податкових відносин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика операційної та фінансово-господарської діяльності банківських установ. 2. Правові засади регулювання цієї діяльності. 3. Пасивні операції комерційних банків їх суть значення. 4. Активні операції банків, порядок їх здійснення і страхування. 5. Характеристика банківських послуг та умови їх надання клієнтам. 6. Банківський продукт та порядок його реалізації 	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.	3
2/2/8	<p>Тема 5. Операції фінансово-кредитних установ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види і класифікація кредитів 2. Принципи та організація банківського кредитування 3. Форми забезпечення повернення банківських кредитів 	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.	3
	Проміжний модульний контроль № 1			7
2/2/8	<p>Тема 6. Податки в системі інструментів регулювання фінансово-кредитних установ</p>	Лекція, семінарське	Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту	3

	<p>1. Сутність та значення податку в оподаткуванні фінансово-кредитних установ.</p> <p>2. Загальна характеристика елементів податку.</p> <p>3. Класифікаційні ознаки податків.</p>	заняття, самостійна робота	та оподаткування господарської діяльності підприємств.	
2/2/8	<p>Тема 7. Особливості формування прибутку комерційних банків.</p> <p>1. Прибуток банківських установ, його значимість і роль в сфері банківської діяльності.</p> <p>2. Фінансовий прибуток та прибуток до оподаткування банківських установ.</p> <p>3. Склад валових доходів комерційних банків: процентні, комісійні, торговельні, інші банківські та небанківські доходи.</p> <p>4. Структура банківських витрат. Банківські та небанківські витрати.</p> <p>5. Доходи і витрати, які не відображаються у податковому обліку.</p> <p>6. Витрати банківських установ особливого виду.</p> <p>7. Порядок створення та використання страхових резервів для відшкодування можливих витрат за активними операціями банків</p>	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	3
2/1/8	<p>Тема 8. Методика визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток в банках</p> <p>1. Фінансовий та податковий облік доходів та витрат банків.</p> <p>2. Правила ведення податкового обліку доходів та витрат з метою визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток.</p> <p>3. Методика нарахування процентних доходів та витрат.</p> <p>4. Методика розрахунку прибутку до оподаткування та податку на прибуток за фінансовим та податковим обліком.</p> <p>5. Коригування різниць за податковим зобов'язанням між даними фінансового та податкового обліку.</p> <p>6. Порядок складання декларації про прибуток банківської установи.</p>	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.	3
2/2/8	<p>Тема 9. Податок на додану вартість в банківській діяльності</p> <p>1. Правові засади оподаткування банківських установ податком на додану вартість.</p> <p>2. Порядок та особливості</p>	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності,	3

	оподаткування податком на додану вартість банківських та фінансово-господарських операцій комерційних банків. 3. Проблеми банків при оподаткуванні їх діяльності ПДВ. 4. Організація розрахунків з ПДВ у банківських установах. 5. Порядок складання 6. Декларації про ПДВ.		організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.	
2/2/2/7	Тема 10. Інші податки, збори, та обов'язкові платежі, сплачувані комерційними банками. 1. Система оподаткування іншими податками комерційних банків України. 2. Плата за землю. 3. Торговий патент на деякі види діяльності банків. 4. Нарахування на заробітну плату банківських працівників та утримання з неї. Банки як платники місцевих податків і зборів.	Лекція, семінарське заняття, індивідуальна консультація на роботу, самостійна робота	Вміти виконувати функції суб'єктів податкової справи, володіючи методичним інструментарієм та прийомами виявлення і протидії порушенням податкового законодавства.	4
	Проміжний модульний контроль № 2			7
	Залікова робота			50
	Комп'ютерне тестування			5

9. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: семінарська робота: 30% загальної кількості балів; завдання самостійної/індивідуальної роботи: 20% загальної кількості балів; диференційований залік: 50% загальної кількості балів.

10. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Екзамен/Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	Відмінно/ Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктивно-варіативний)	Добре/ зараховано

70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	Задовільно/ зараховано
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно/ Незараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бала). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Наукові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру/ диференційований залік – 50/50%
Вимоги до письмової роботи	При оцінюванні роботи враховуються також теми, винесені на самостійне опрацювання. Письмова робота повинна бути написана самостійно, плагіат заборонений, не потрібно робити посилань чи цитувань.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться відповідно до планів семінарських занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу, демонстрація практичної навички тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань. При оцінці роботи здобувача враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на заняттях, своєчасне виконання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі у вигляді диференційованого заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається

	<p>робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність, становить 50 балів. Загальна кількість балів з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, та балів, отриманих за результатами диференційованого заліку. Максимальна сума за семестр складає 100 балів.</p>
--	--

12. Рекомендована література

Основна:

1. Варналій З.С. Податкова система: підручник. К.: Знання України, 2019. С. 267–294.
2. Податковий кодекс України від 03 лютого 2013 р. No 2755-17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р. No679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
4. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. No212-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
5. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991р. No1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
6. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006р. No3480- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
7. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996р. No448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр8>.
8. Калінеску Т.В. Оподаткування фінансово-кредитних установ: навчальний посібник. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. 515 с.
9. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf
10. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку: монографія. Бурденко І. М., Дмитрієв Є. Є., Ребрик Ю. С., Серпенінова Ю. С. Суми Університетська книга, 2015. 136 с.

Допоміжна:

11. Андрущенко В.Л. Імператив фіскальної солідарності / В.Л. Андрущенко, // Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. УДФСУ. 2019. Вип. 3. С. 13–19.
12. Орлюк О.П. Банківське право: Навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер, 2015. 376с.
13. Любунь О.С. Система банківського менеджменту. Навч. посіб. К.: Кондор, 2017. 356с.
14. Швабій К.І. Податкова політика держави: ще один великий компроміс. К.: Алерта, 2018. 42 с.

Інформаційні ресурси:

15. Ліга Бізнес-Інформ URL: www.liga.net.
30. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс, розміщений на офіційному сайті Міністерства доходів і зборів України [Електронний ресурс]. : Режим доступу : <http://zir.sfs.gov.ua/>.
31. Офіційний сайт Держкомстату України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Міжнародні видання:

32. Beer S., de Mooij R., Liu L. International Corporate Tax Avoidance: A Review of the Channels, Magnitudes, and Blind Spots. IMF Working Paper. WP/18/168. 2018.
33. Berenson M. P. Taxes and Trust From Coercion to Compliance in Poland, Russia and Ukraine / King's College London, Cambridge University Press, 2018.
34. BRICS and Emergence of International Tax Coordination. Ed. by Y. Brauner and P. Pistone. Amsterdam: IBFD. 2015. P. 19.

35. Vdovychenko Artem, 2016. "Fiscal Policy Reaction and Sustainability of Fiscal Policy in Ukraine," EERC Working Paper Series 16/07e, EERC Research Network, Russia and CIS.

36. Vdovychenko, Artem and Zubritskiy, Artur (2014): *The Ukrainian case of fiscal devaluation in small open economies*. Published in: *Post-Communist Economies*, Vol. 27, No. 1 (4 February 2015)

1.